TUNTURILATU 3/2021

Marita Maula

VaValla riitti puuhaa ja yhteistä tekemistä. Väliajoilla suosittua oli köysissä riippuminen.

Vihdoinkin päästiin VaValle 6–7

Kuovza Salpapolun maisemissa 3

Kevätkokous alkuun luonto-polulta 4–5

Tunturilta näkee kauas 4–5

Retkiä, kokouksia ja syksyn odotusta

Syyskokousta odotellen. Monia retkiä rikkaampana. Varsinkin kun kesä on hellinyt meitä lämmöllä.

Kerhot ovat voineet järjestää retkiä vaikka ei Norjan tai Ruotsin tuntureille olekaan voinut lähteä. Pohjoisen retket ja vaellukset ovat kuitenkin toteutuneet pääosin.

Kevätkokouskin saatiin pidettyä Silokallion upeissa maisemissa Kullaalla. Viime vuoden peruttu VaVa-leirikin Kavtsin vetämänä onnistui.

Kerhoilla on paljon retkiä pohjoiseen mutta myös etelämpänä voi retkeillä.

Olin taas kerran Kumpen mukana viime vuonna perutulla Tankarin majakkasaari -retkellä.

Suosittelen merimaisemia vaihteeksi tunturien sijaan. Varsinkin näillä helteillä merituuli vilvoittaa kummasti. Lisäksi pääsin tutustumaan Revonlahden Suomen Sodan aikaisiin paikkoihin ja Siikajoen merimaisemiin. Kiitos kumpelaiset ja hyvät oppaat **Onni Voutilainen**, **Jouko Koivu** ja Siikajoella paikallisopas **Vesa Ojanperälle**.

Kämppätalkoissa Susikyrön vanha kämppä sai valot. Ei ehkä kaikkien mieleen, mutta sähköistys on ennemminkin turvallisuuskysymys. Aihki sai käymälän. Kiitos talkooväki, että jaksoitte näin helteilläkin uurastaa.

Syyskokous lähenee ja niitä vietetään ylväitten Pallastuntureiden lähellä Vuontispirtillä. Tunturikerho Njalla ry on järjestänyt upeaa ohjelmaa.

Tervetuloa kaikki kokoukseen ja esittämään uusia jäseniä hallitukseen. Innokkaita ja uusia ideoita tuovia tunturilatulaisia varmaan löytyy joukostanne.

Toivottavasti syksyn retket, vaellukset ja tapahtumat toteutuvat eikä tämä pandemia niitä estäisi. Hyvä tietysti että voidaan etänäkin kaikkea hoitaa, mutta kyllä sitä kaipaa fyysistä näkemistä ja että kokousväkeäkin näkisi muualta kuin ruudulta.

Lämpöisin alkusyksyisin ajatuksin
Tuula Forström
Tunturiladun puheenjohtaja
tuulantei11@gmail.com

TUNTURILATU

Tunturilatulaisten jäsenlehti,
joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Lehti postitetaan jäsenille
Latu & Polku -lehden kanssa.

Julkaisija: Tunturilatu ry
Päätoimittaja:
Tuula Forström
Marjapolku 2 b10 45360 VALKEALA
puh. 040 718 1642
tuulantei11@gmail.com
Toimitussihteeri:
Satu Ojala,
puh. 050 5234 844
osatu7997@gmail.com
Tiedotustoimikunta 2021:
Satu Ojala (pj), Iitu Gerlin,
Tuula Forström, Mikko Suominen.
sähköposti: tiedotus@tunturilatu.fi

Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm, ¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa, koko sivu 900 euroa
Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy
Asemakuja 2, 32700 HUITTINEN
Painopaikka:
Sanoma Manu, Tampere

Ilmestymisaikataulu 2021:

Numero	Aineistopäivä	Lehti jäsenillä
4	**26.10.**	**1.12.**

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Suomen Ladun jäsenpalvelun
kautta,
puh. 09 8567 7450 tai
jasenpalvelu@suomenlatu.fi
tai postitse: Suomen Latu ry,
Jäsenpalvelu, Olympiastadion
Paavo Nurmen tie 1,
00250 Helsinki

SUOMEN LATU

Vuoden 2021 viimeinen lehti

ilmestyy 1. joulukuuta.
Lehti jaetaan Latu & Polku -lehden mukana.
Aineistot tähän lehteen on toimitettava
26.10.2021 mennessä osoitteella
osatu7997@gmail.com
Huomaa, että sähköpostiosoite on muuttunut!

KANNESTA KANTEEN

Tuttavuutta ahman kanssa

Antti Leinonen: Mies ja ahma, 179 s. Kustantaja Minerva

Harva meistä on nähnyt ahmaa tai edes jälkiä. Itse olen Lapissa nähnyt kaksi kertaa ahman jäljet, mutta en koskaan itse ahmaa. Kaima **Antti Leinonen** sen sijaan on perehtynyt ja tutustunut ahmaan niin, että se tuntuu melkein kotieläimeltä.

Ensimmäisen ahman Leinonen näki vuonna 1986 karhukuvausten yhteydessä. Nyt ahmaseikkailu on jatkunut jo 33 vuotta, jonka jälkeen hän kirjasi sanoin ja kuvin ahmakokemukset tieto- ja kuvakirjaksi. Aluksi hän tutustui kahteen ahmaan ja sen jälkeen ahmayhteisöön.

Leinonen toteaa, että hän jatkoi uteliaana vuosi vuodelta eteenpäin nähdäkseen, mitä vastaan tulee. Hän korostaa myös sitä, että on tärkeää tutustua tietyn alueen ahmayksilöihin ja tehdä itsensä niille tutuksi. Ahmaa Leinonen pitää älykkäänä ja uteliaana eläimenä, jonka pitää tietää, mihin ja milloin kannattaa kulkea.

Kirja kertoo hyvin siitä kärsivällisyydestä, mihin Leinonen on panostanut. Viikkokausia kojussa eri vuosina ilman ahmankaan näkemistä, mutta silti ahmat veivät öisin maastoon sijoitetut houkutussyötit.

Kuvaus alkoi Kuhmossa talvella 1989-1990. Kuvauspaikan vaihdon jälkeen ahmoja näkyi enemmän ja lopulta vuonna 1998 hän sai ahmakuvan, joka valittiin Vuoden luontokuva 1998 -kilpailun voittokuvaksi.

Vuodet kuluivat ja Leinonen jatkoi ahmakuvauksiaan. Kirjassa on hyvin kuvattu vuosien tapahtumia ahmojen parissa. Ahmat saivat nimet ja hän tunsi eläimet ja ne alkoivat tottua häneen. Elämyksiä ja kokemuksia kertyi, kuten eräänä keväänä: *”Illan hämärtyessä pihassa alkoi puputtaa helmipöllö pehmeää lauluaan ja samalla kevään ensimmäinen joutsenpari lensi toivottaen järven yli. Ja ahma makasi parin metrin päässä edessäni!”*

Leinonen on hyvä tarinankertoja ja loistava kuvaaja. Kirja tarjoaa monipuolista kuvaa salaperäisestä ahmasta, joka voi mennä vaikka ovesta läpi, mikäli sisällä on syötävää. Kirjan lopussa on hyvä tietopaketti ahmasta. Kirjasta henkii lämmin suhde ahmaan ja Leinoselta tullee jatkossakin lisää ahmatietoa.

Antti Karlin

Kirjan kannessa poseeraa kirjan kirjoittaja ja kuvaaja Antti Leinonen ahma-ystävänsä kanssa.

Retkeilyn olosuhteet Martimoaavalla uudistuvat

Hannu Liljamo

Hangassalmenahon ja Kivaloiden reitille Metsähallitus on rakentanut penkin.

Martimoaavan soidensuojelualue on perustettu 1981. Metsähallitus on saanut 200 000 euroa Martimoaavan retkeilyn olosuhteiden parantamiseen.

Kesällä 2020 on uusittu yhdeksän kilometriä pitkän Järviaavan reitin pitkospuita. Kesän 2021 aikana Metsähallitus uusii 4.5 kilometriä pitkospuureittiä Hangassalmenahon parkkipaikan ja Kivaloiden välillä.

Pitkospuureitille on rakennettu levähdyspaikoiksi erinomaisia puupenkkejä lepäämiseen ja eväiden syöntiin. Vaellusreitti Hangassalmenaho Kivalot on merkitty punaisilla täplillä puihin. Vaellusreitti on 12,8 kilometriä pitkä. Reitin varrella on Martimojärven laavu sekä kaksi autiotupaa, joista toinen on Koivuselässä ja toinen Saunasaaressa. Koivuselän autiotuvassa on kuusi petipaikkaa. Saunasaaren autiotuvassa, joka on rakennettu vuonna 2005, on neljä petipaikkaa.

Saunasaaressa on ollut 1940-luvulla rakennettu savottakämppä talleineen ja sauna. Jäljellä näistä rakennuksista on enää sauna, joka ei ole käytössä. Koivuselässä on myös aiemmin ollut Oulu Oy:n 1950-luvun alussa rakentama savottakämppä. Se on hävitetty kun Koivuselkään valmistui uusi autiotupa vuonna 1992 Posiolla olleen hirsirakentamisen kurssityönä.

Koivuselän autiotuvan läheisyydessä on 1940-luvulla **Lauri Alakärpän** löytämä lähde, joka on nimetty Laurin lähteeksi löytäjänsä mukaan. Vuonna 2002 retkeilijöiden ja simolaisten toiveesta on rakennettu Martimo-ojan Niittytupa, joka sijaitsee Martimojärven Pikkujärvestä Simojokeen laskevan Martimo-ojan varrella Karhunpesäsaaressa. Sen paikalla on aiemmin ollut 1800-luvulla rakennettu Böökin sauna myös Aapon kämppänä mainittu. Kämppä on palanut vuonna 1998.

Metsähallitus kunnostaa Koivuselän autiotuvan kesällä 2022. Kesällä 2022 Metsähallitus rakentaa uuden laavun Hangassalmenahon parkkipaikalta lähtevän soraistetun reitin päähän suon reunaan. Laavusta reitteineen tulee esteetön jolloin sinne pääsee myös pyörätuolilla. Tämän jälkeen Hangassalmenahon P-paikalla oleva laavu poistetaan käytöstä.

Reitin Kivaloiden päässä on laavu ja vuonna 1994 rakennettu aiemman lahonneen jääkärikämpän tillalle rakennettu uusi Kivalon jääkärikämppä. Vuonna 2009 on rakennettu Kivalon autiotupa, jonka läheisyydessä on myös näköalatorni. Näköalatorni on aiemmin toiminut palovartijan tornina. Paikalla on ollut myös palovartijan asuntona toiminut rakennus, jonka paikalla nykyinen kämppä on.

Martimoaavalla kävijöiden määrää Metsähallitus alkaa tarkkailla reitille laitettavien optisten laskurien avulla. Martimojärven Venevalkamassa on ollut laavu, joka on palanut elokuussa 2018 varomattoman tulen käsittelyn vuoksi. Samalla paloivat Metsähallituksen laavun kunnostamiseen varaamat tarvikkeet. Palaneen laavun läheisyydessä olleet vessa ja puuvaja on hävitetty laavun palon jälkeen.

Martimoaapa on erinomainen päiväretkikohde. Kesäisin on mahdollista myös tutustua reilun viiden kilometrin päässä olevaan Simojoen Lohirantaan, joka sijaitsee Simo-Ranua -tien varressa lähellä Alaniemeä. Simojoen Lohirannan palvelut tukevat erinomaisesti Martimoaavalla retkeilyä.

Käykää tutustumassa.

Lapinkävijät Owla

Hannu Liljamo

Kuovza retkeili Salpapolulla

Tuula Forström

Panssaritorjuntatykkiä tutkailemassa Martti Kuismin ja Matti Urpalainen.

Tunturikerho Kuovza retkeili elokuussa lähiseudun Salpapolun maisemissa. Oppaana oli retkeilijöillä Karhulan Ladusta **Matti Urpalainen**, jolla oli työnsä puolesta tietoa näistä alueista.

Lähdimme Karhulasta pitkin moottoriteitä, paikallisteitä ja kiemuraisia metsäteitä kohti Virolahdella sijaitsevaa Pyterlahden ilmavalvontatornia, josta on esteetön näköala kaikkialle.

Tämä torni rakennettiin jatkosodan ilmavalvontaa varten. Valvojina olivat lotat. Heidän tehtävänään oli havaita lähestyvät hävittäjä- ja pommikoneet.

Torni rakennettiin uudelleen noin sadan metrin päähän vanhasta paikasta.

Lintubongarit varmaan nykypäivänä voivat täältä havaita lintujen muuttoja.

Pyterlahdesta matka jatkui Virolahden Bunkkerimuseon maisemiin. Alueella on kaksi luontoreittiä: toinen on neljä kilometriä pitkä Tuntemattoman polku, jossa on tietovisailukysymyksiä liittyen Väinö Linnan sotaromaaniin ja toinen samanpituinen Eräämaan polku.

Alueella on pihassa korsuja, konekivääreiä ja tykkejä. Tutustuimme myös yhteen korsuun. Etenkin porukan miehet jäivät muistelemaan sotamuistoja.

Täältä jatkoimme matkaa kohti Miehikkälää ja Salpamuseota. Siellä pidimme evästauon läheisellä laavulla.

Täällä alueella olisi riittänyt katsottavaa, mutta jatkoimme matkaa Jermulaan, jonne oli kolmisen kilometriä Salpamuseolta. Sekin osa Salpapolkua, joka on 50 kilometriä pitkä ja kulkee Virolahden ja Miehikkälän kunnan alueilla.

Jermula oli tukikohtana sodan aikana ennen kuin Miehikkälän rintamaveteraanit ja veteraaninaiset pystyttivät rauhanajan tukikohdan 1973. Jermula on yksi vuokrattavista eräkämpistä, jonka omistaa Miehikkälän Veteraanien Perinneyhdistys. Eräkämpästä löytyy myös sauna. Mökki on sähköistämätön. Alueella on vuokrakota ja taukopaikka. Aivan upea uimapaikka Häyhinlampi, jonne on rakennettu pitkä laituri. on myös alueella.

Taukopaikkamme lähellä olevasta kalliosta on aikoinaan louhittu irti panssariestekiviä. Täällä paistoimme makkarat ja tuumailimme miten entisajan ihmiset täällä pärjäsivät.

Patsaat Halli-koira, Jermu ja Lempi vahtivat meitä tarkkaavaisesti.

Täällä Salpapolun maisemissa olisi vierähtänyt montakin päivää. Sillä nähtävää riittäisi. Salpapolkua voi kulkea myös pyörällä, vaikka reitti onkin jossain kohdin haasteellinen.

Luonto on täällä läsnä ja sota-ajan historian havina. Tuntureiden kävijöille tämä on erilainen paikka, mutta kannattaa lähteä, sillä jos jonkinlaista jylhyyttä täälläkin löytyy ja vihreyden keskellä kalliomaisemia. Ei kannata myöskään unohtaa, että täältä löytyy paljon lintulajeja. Geokätköilijöillekin löytyy etsittävää.

Ja jos on aikaa niin Bunkkerimuseon ja Salpamuseon näyttelyt antavat lisää tietoa sota-ajan historiasta.

Kiitos tästä reissusta niin oppaallemme kuin Kuovzan innokkaille kuudelle retkeilijälle.

Tuula Forström

Häyhinlampi ja oppaamme Matti Urpalainen.

Pyterlahden valvontatorni kiinnosti retkeläisiä.

Evästauon pidimme Jermulassa.

Tunturiladun kevätpäivillä retkeilyä ja kevätkokous pidettiin hybridinä

Tunturiladun kevätpäiviä vietettiin kaikesta huolimatta toukokuussa Silokallion toimintakeskuksessa Kullaalla, Joutsijärven äärellä.

Tänä pandemia-aikana vietettiin kevätpäivät ja kevätkokous yhden päivän pituisena. Tunturiladun lipun nostivat salkoon järjestävän kerhon Geatkin puheenjohtaja **Juhani Lahtinen** ja sihteeri **Kari Kankaanpää**.

Tunturikerho Geatki oli järjestänyt meille lauantaina aamupäivällä retken. Sen veti Länsirannikon Koulutus Oy:n WinNovan opiskelija **Juha Järvenpää**. Hän suoritti retkellä opinnäytetyön, jonka kohteina olimme me tunturilatulaiset. Apuvoimina olivat opiskelijat **Leni Piipponen** ja **Anniina Lehti**.

Näyttö liittyi Luontoalan ammattitutkinnon osa-alueen Teemallisten luontopalvelujen järjestämiseen.

Aluksi opinnäytetyön antaja Juha Järvenpää kertoi, että turvallisuussuunnitelma löytyy ja kysyi onko osallistujilla mitä sairauksia ja onko lääkkeet mukana.

Retken kohteena oli Hiivaniemen laavu, jonne oli kolmisen kilometriä matkaa pitkin polkuja, siltoja ja pitkoksia järvinäkymien vieressä.

Sitten lähdettiin matkaan, välillä pysähdyttiin katselemaan ja kuuntelemaan paikan historiaa, jota esitteli koulun opettaja **Esko Lahtinen**. Opinnäytetyön otti vastaan **Marja Kares-Oksman**.

Matka sujui ongelmitta Hiivaniemen laavulle, jossa Juha keitti meille nuotiokahvit välipalakeksien kera. Tämäkin reitti mitä kuljimme on osa Joutsijärven retkeilyaluetta, jonka varrella on viisi laavua, neljä autiotupaa ja nuotiopaikkoja. Koko reitin pituus on yli 27 kilometriä.

Kahvinkeiton välillä oli meillä lintujen ja eläinten tunnistuskisa, joka vaati älynystyröitä itse kultakin.

Sitten olikin aika lähteä takaisin päin.

Toivottavasti Juha sai näyttönsä läpi, sillä kyllä mielestäni hän ohjasi meitä hyvin ja kun kysyimme asioita, tuli vastauskin helposti.

Seuraavaksi olikin vuorossa kokouskahvit ruokasalissa.

Kari Kankaanpää kokouspaikalla laitteli yhteyksiä kuntoon, sillä osa kokouksen osallistujista oli etäyhteyksien kautta mukana.

Ennen kokousta pidettiin pieni muistohetki Tunturiladun ensimmäiselle puheenjohtajalle **Antero Tarvaiselle**.

Kokous alkoi tarkalleen aikataulun mukaan. Puheenjohtaja **Tuula Forström** avasi kokouksen. **Tuomas Lahtinen** toimi kokouksen puheenjohtajana ja sihteerinä oli Kari Kankaanpää.

Kokouksessa oli mukana 16 osallistujaa: Kavtsista, Kuovzasta, Alppaksesta ja suurin osa Geatkista. Etäyhteydessä oli neljä tunturilatulaista.

Tuula Forström alusti toimintasuunnitelman ja tilinpäätöstiedot ja kokouksen puheenjohtaja kävi asiat yksityiskohtaisemmin läpi. Kaikki hyväksyttiin ilman soraääniä. Toiminnantarkastajien lausuntokin hyväksyttiin sellaisenaan. Tunturiladun hallitukselle myönnettiin vastuuvapaus vuoden 2020 toiminnasta.

Muissa asioissa kämppäisäntä **Erkki Maununen** kävi läpi kämppäsääntöihin tehtäviä muutoksia ja nekin hyväksyttiin.

Kokous oli ohi 15 minuutissa.

Sitten olikin jo hetken päästä ruokailu.

Tunturikerho Geatkin kevätkokous oli illalla luvassa laavulla rannalla. Hyvin sopuisa oli tämäkin kokous.

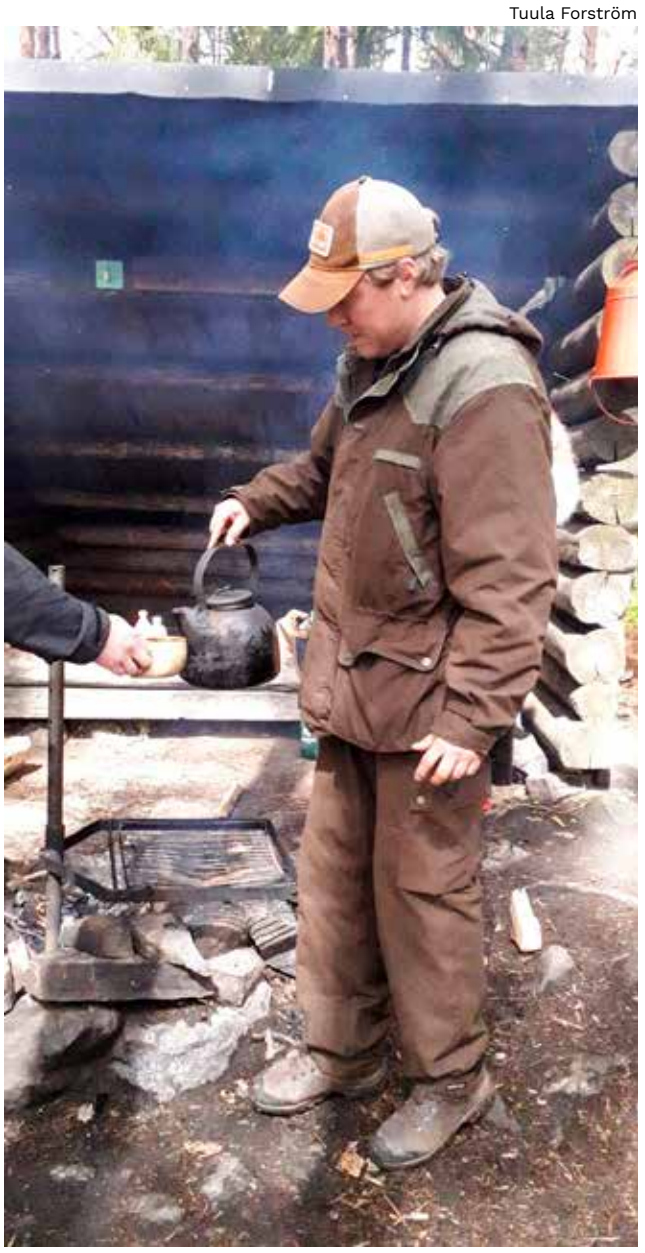
Ja mitkä tarjoilut muurinpohjalettuja kerman ja hillon kera ja grillimakkaroiden paistamista.

Sauna ja uinti vielä illan päätteeksi auringon kullatessa maisemaa. Mitään parempaa ei olisi voinut ollakaan.

Kiitos geatkilaiset! Todella upea paikka ja mitkä retkeilyreitit lähellä.

Tuula Forström

Tuula Forström

Opinnäytetyöhön Juha Järvenpäälle kuului myös kahvin keittäminen osallistujille. Sekin kävi Juhalta tottuneesti.

Kolbman kesäkuun vaellus Muotkatuntureilla

Kesäkuussa koronatilanteen hiukan hellitettyä kolbmalaiset uskaltautuivat vaellukselle pitkän odotuksen jälkeen.

Viime vuodelta oli tallessa valmiit suunnitelmat Muotkatunturien maisemissa. Tarkoituksena oli vaeltaa melkein legendaarinen ja ainakin paljon puhuttu Muotkan ”postipolku” Tirrosta Karigasniemeen.

Postin kulun kanssa reitillä ei ole mitään tekemistä, se lienee todennettu jo moneen kertaan. Reitin merkitsi maastoon Matkailuliitto 60-luvulla. Kun huoltoa ei ole ollut, ovat reittimerkinnät enimmäkseen kadonneet vuosien saatossa. Monin paikoin polku on edelleen selvästi erottuva, erityisesti paljakassa jälki oli vahva. Osittain syynä lienee se, että Muotkatunturien paljakat ovat suositumpia kulkumaastoja kuin eteläosan suovaltaiset metsäalueet.

Vanhoja ja selvästi eri aikakausilta olevia punaisia tai oransseja maaliläikkiä erottuu yhä puiden kyljissä siellä täällä. Tarkkana piti silti koko ajan suunnistaa, sillä poronpolut olivat monin paikoin vahvempia kuin varsinainen reitti.

Täytyy kyllä todeta, että reititys on aikanaan ajatuksella tehty maaston mukaisesti. Erityisesti etelästä pohjoiseen kulkiessa maisemien vaihtuminen metsistä avotuntureihin on upea.

Alkupään melko märiksikin karttaan merkittyjen soiden yli pääsi ihan kunnialla kenkäjalkainenkin. Jokien ylityksiä tehtiin alkukesän vesitilanteessa kahlaamalla.

Ainoastaan Verkkojärven pohjoispuolella Vestojoen ylityksen katsoimme paremmaksi tehdä muualta kuin karttaan merkitystä kohdasta. Voihan siinä olla pieni epätarkkuus karttamerkinnöissäkin, mutta muutama kymmenen metriä ylävirtaan löytyi turvallisempi paikka. Vettä oli kyllä puoleen reiteen, mutta paikassa oli hyvä pohja ja tasaisempi virtaama.

Tirrosta lähdettyämme alkumatkan kuljimme metsäisessä maisemassa. Soita oli jonkun verran, mutta olivat ihan kuljettavissa reitin kohdalla.

Kolmantena vaelluspäivänä pääsimme jo avarampiin maisemiin, kun Kuarvikozan rinteet avautuivat etuvasemmalla ja Peltotunturi kauempana pohjoisessa.

Piekanaäytsi oli nimensä veroinen, kun piekana liiteli kanjonin yli. Kiellajoella palasimme hetkeksi koivikoihin, mutta joen ylityksen jälkeen matka jatkui taas ylängölle.

Stuorraäytsissä vietimme kaksi yötä ja välipäivänä teimme ilman rinkkoja päiväretken Stuorraäytsin autiotuvalle, menomatka maise-

Vanha postireitti erottui paljakassa hyvin, mutta 1960-luvulla tehdyt reittimerkinnät ovat pääosin kadonneet ja siksi reitillä on suunnistettava tarkasti.

Välipäivänä kävimme Stuorraäytsin autiotuvalla ja paluumatkalla oikaisimme Gaskogielaksen rinteiden kautta.

Silokallion toimintakeskus on Porin seurakuntien omistama. Puitteet erilaisille tapahtumille ovat erinomaiset. Harmillista, että koronapandemian vuoksi kevätpäivien osallistujien määrää jouduttiin rajoittamaan merkittävästi.

Hanna Sinilehto

Jokia ylitettiin alkukesän runsaan vesitilanteen vuoksi kahlaamalla.

Ilmeinen seitakivi.

mareittiä kanjonin eteläpuolella ja paluu äytsin pohjalla kulkevaa polkua pitkin.

Stuorraäytsistä matkan jatkuessa oikaisimme hiukan nousemalla Gaskogielaksen rinteelle ja luoteeseen suuntaamalla palasimme takaisin reitille Nirvejohkan latvoilla. Aivan oivallinen reittivaihtoehto tämäkin, kunhan jaksaa puuskuttaa jokikurusta ylös 50 metriä tiukan rinteen.

Loppureitiltä jäi erityisesti mieleen valtavan suuri haljennut siirtolohkare, ilmeinen seitakivi. Viimeiset kilometrit Karigasniemeen tallusteltiin tietä pitkin. Onnekkaan sattuman ansiosta loppumatka majapaikkaan taittui helposti ilman rinkkoja, kun yhytimme kämppätoimikunnan Karigasniemen kaupalla ja saimme tavaroille kyydin.

Kiitokset siitä!

Ilmat vaelluksella olivat suosiolliset ja melko lämpimät. Kohtalainen tuuli paljakassa helpotti hiukan heletuskaa. Ja mikä oli patikoidessa, kun öttiäisistä ei ollut tietoakaan.

Aivan mahtava vaellus taas takana.

Hanna Sinilehto

Marita Maula

Leirielämää Nammalassa.

Taas VaVa-leirillä!

Viime vuonna koronan vuoksi pidetyn tauon jälkeen tunturikerho Kavtsi järjesti odotetun VaVa-leirin.

Leiri pidettiin heinäkuun lopulla 25.7.- 31.7. Susikyrössä kuten aiemminkin, Tunturiladun omalla alueella, eteläisimmällä kämpällä. Sinnekin matka tuntui pitkältä, mutta saivathan lapset kokemuksen, että Lappi on kaukana. Monelle junalla matkustavalle lapselle menomatka oli uusi kokemus, ensimmäinen yö yöjunassa. Pääsimme heti tutustumaan muutamiin muihin vava-leirille tulijoihin ja tunnelma oli heti kodikas. Koti-ikävä haihtui veljentyttäreltäni tämän nopean tutustumisen myötä.

Järjestävää henkilökuntaa oli viisi, lapsia viisitoista ja loput mummuja, vaareja ja kaksi tätiä. Lasten ikähaitari oli 5-13 vuotta. Ikähaitarista huolimatta yhteinen osallistuminen sujui koko viikon hyvin. Useat meistä sukulaishuoltajista olimme jo aika iäkkäitä, mutta leirielämä oli meille leppoisaa, kun lapsilla oli paljon omaa ohjelmaa.

Leiri alkoi perinteisesti lipun nostolla. Tunturilatu sai lippunsa 60-vuotispäivänään vuonna 2006. Se on kuuluisan arkkitehdin Risto Vuolle-Apialan suunnittelema ja todella kaunis Tunturiladun logon kera. Sää oli koko leirin ajan tuuleton, joten lippu ei ihan päässyt oikeuksiinsa.

Tervehdyspuheen jälkeen oli hauska tutustumisleikki, jossa heittelimme narukerää toisillemme ja nimen lisäksi piti kertoa, mitä odotti leiriltä. Kerää purettaessa piti yrittää muistaa kerältä saamansa henkilön nimi ja toivomukset. Lapset tuntuivat oppivan nimet varsin nopeasti, mikä aina helpottaa yhdessä toimimista.

Nammalan yöretkellä nautittiin myös iltanuotiosta.

Telttoja nousi pystyyn aika monia ja lapset näyttivät tyytyväisiltä järjestelyyn. Alkuviikolla ei sisämajoitukseen ollut kysyntää ja vanha iso kämppä jäi tyhjäksi. Itse olin käynyt Susikyrössä viimeksi vuonna 2017 ja ympärille katsoessani näin sen valtavan työmäärän, jota talkoolaiset olivat vuosien varrella tehneet. Silmä keräsi monia pieniä ja isoja kivasti suunniteltuja yksityiskohtia. En varmaan ollut ainoa, joka kiitteli talkoolaisia mielessään. Sähköistys oli viimein tehty isoon kämppään, tosin vain valaistuksen osalta. Keittäminen on edelleen kaasulla ja lämmitys puilla. Kellarin sähkövalo helpottaa sen pitämistä viileänä, kun ei tarvitse pitää ovea auki valon vuoksi ruokatarpeita etsiessä. Pois lähtiessä siivosin kellarin ja siellä lämpömittari näytti 9 astetta vaikka kesä oli ajoin Hetankin korkeudella ollut helteinen pitkään.

Merkillisen nopeasti kodikkuuden ja tuttuuden tunne valtasi mielet, kun oma makuupaikka oli tiedossa ja valmiina. Matka oli ollut raskas ja siksi ensimmäisenä iltana pujottauduttiin makuupusseihin pian iltapalan jälkeen.

Keittokatoksesta tuli leirin keskuspaikka, jossa saimme ravitsevaa leiriruokaa aamulla, lounaalla, päivällisellä, iltapalalla ja vielä pienen välipalan iltapäivällä. Leirillä lapset eivät nirsoilleet vaan ruokailu oli aina mukava tapahtuma. Kokeilla Inkalla ja Sirpalla ei varmastikaan ollut montakaan hengähdystaukoa koko leirin aikana. Omien astioitten tiskauksen jokainen suoritti itse. Lasten tiskaus näytti yhtä huolelliselta kuin kellosepän työ vaikkei lopputulos aina ollut ihan tyydyttävä veden ehtiessä jäähtyä.

Marita kertoi aina aamuisin päivän ohjelman ja informoi tarvittaessa muulloinkin. Lisäksi päivän ohjelma oli päivittäin luettavissa varastorakennuksen seinältä. Leikkeihin ja kilpailuihin oli varattu runsaasti aikaa. Kivoja ja monipuolisia leikkejä ja kilpailuja näytti Sirpalla olevankin. Osa leikeistä oli perinteisiä ja ajan hammasta

Melontaa opeteltiin Raiskin opastuksella peilityynellä Vuontisjärvellä.

Hyönteishotellitehdas käynnissä.

Pekka-pappa opasti kalojen käsittelyä leiriläisille.

Kutistemuovista syntyi näin hienoja leirimuistoja.

Leirillä toimi myös kampaamo. Hienoa jälkeä syntyi.

uhmanneita ja yhä lapsille mieleisiä. Lapset jaettiin ryhmiin seremoniamestarin eli Super-Sirpan toimesta, joten kukaan ei jäänyt ulkopuoliseksi ja ryhmät myös vaihtelivat ja siten lapset väkisinkin tutustuivat toisiinsa eikä klikkejä syntynyt. Vapaatakin aikaa jäi jonkin verran, mutta silti kännykät jäivät makuupaikkoihin ja vanhemmille soiteltiin vasta nukkumaan mennessä. Nähdäkseni kovaa koti-ikävää ei kenellekään tullut.

Maanantaiaamu oli helteisten päivien jälkeen mukavan raikas yöllisen sateen jälkeen. Säätietojen mukaan sateen uhkaa oli lähes päivittäin, mutta seuraava sade tuli vasta viimeisenä yönä, joten teltta oli kotimatkalla vielä kosteana mukana.

Maanantain ohjelmassa oli melontaa, johon useimmat lapset osallistuivat. Vuontisjärvi oli aivan tyyni, mutta jonkinmoisen tuntuman melonnasta sai. Jokaisena päivänä oli leikkejä: kymmenen tikkua laudalla, aarteenetsintää ym. Tikkataulun luona oli ahkeria heittäjiä, naruissa roikuttiin, puujaloilla käveltiin ja muuta mukavaa. Tutuksi tuli myös jokailtainen saunominen. Lapset jaksoivat kahlailla matalaa rantaa ja uivat sydämensä kyllyydestä. Ylimääräisiä uintikertojakin jotkut innokkaat tekivät, kun sää oli lämmin ja matalalla vesi lämmintä.

Iltaohjelma oli aina mukava päätös päivälle ja sitä odoteltiin innolla. Lapset sekä jännittivät että odottivat omia esityksiään. Järjestäjät olivat huolehtineet ohjelmasta, johon monet pääsivät mukaan.

Oli leikkiä, kilpailuja, esityksiä, lauluja, laululeikkejä. Lasten osuus oli mittava. He olivat keskenäänkin keksineet monenlaista esitystä. Kaikki tuntui hauskalta.

Minun osuudekseni jäi lukea viimeisenä pätkä Muumipeikko ja pyrstötähti -kirjasta ja vaikka ilta oli ollut täynnä hauskuutta, lapset hiljenivät kuuntelemaan lukemaani. Muumikirjassa on sanomaa kaiken ikäisille ja Tove Janssonin kieli on kaunista ja rikasta.

Ukkosta oli ennustettu loppuviikoksi ja siksi Nammalakurun retkelle päätettiin lähteä jo tiistaina. Sää oli todella helteinen ja me mummuikäiset olimme aika lujilla. Montellin majalle eli ensimmäiseen pitempään pysähdyspaikkaan on kova kipuaminen ja kyllä me mummuikäiset huokailimme ja olimme aika lujilla. Helle lisäsi retken vaativuutta. Maisema ja kokemus ylhäällä tunturissa olivat vaivan arvoisia.

Keitimme trangioilla ja yritimme löytää edes hiukan kivettömän telttapaikan, mutta silti yksi ilmatäytteinen makuualusta puhkesi terävään kiveen. Lapsia riemastutti leirialueella kulkeva kesyn tuntuinen poro, jolla oli GPS-laite kaulassaan. Myöhemmin taksinkuljettaja kertoi minulle, että tällaisia kesyjä poroja on siellä täällä tupien lähellä turistien ja retkeilijöitten iloksi eivätkä ne ole tokasta karanneita yksilöitä, kuten olimme arvelleet.

Osa jaksoi kiivetä lähitunturiin, josta maisema avautui vielä hienommin kuin leiristä. Toki Nammalankuru on korkealla ja leirin näkymät ovat hulppeat. Virtaava puro on lähellä.

Me iäkkäät mummut tunsimme iän painavan fyysisissä voimissamme tällä retkellä, jonka vaativuutta helle lisäsi mennen tullen. Matka leirille sujui lasten osalta hyvää vauhtia, mutta me iäkkäät köntystimme varovasti varoen kaatumisia. Tämä pienoisvaellus oli monelle retken odotettu kohokohta.

Ehdimme lounaaksi takaisin Susikyröön ja päivä jatkui leikkien, kilpailujen ja saunomisen ja iltaohjelman merkeissä.

Etsintäkuulutuskin oli leirillä tarpeen.

Torstaina oli aamulla ohjelmassa toinen paljon odotettu tapahtuma, onkiminen. Kaloja tuli muistaakseni yhteensä 57,pääosin ahvenia, jokunen särki. Pekka-pappa näytti leirissä kalan perkuun ja fileroimisen salat. Näyttää aika vaativalta sellaiselle kuin minä, joka en sitä ole koskaan opetellut.

Perjantaiaamuna oli lämpötila laskenut 12 asteeseen, mutta lapset eivät yhtään huomanneet valittaa vaan touhusivat entiseen tapaan.

Iltaohjelmassa oli kiitosten antaminen järjestäjille ja toistettakoon kiitokset vielä kerran.

Kiitos Marita, kiitos Sirpat, kiitos Inka, kiitos Hannu! Olette tehneet suurenmoisen työn. Olin kuullut paljon hyvää vava-leiristä, mutta silti se ylitti kaikki odotukset.

Tästä jää elämänmittainen muisto kaikille osallistujille, yksi elämän antama lahja muistojen arkkuun. Suuri kiitos myös kaikille osallistujille, sekä aikuisille että lapsille. Sain tavata suurenmoisia ihmisiä. Veljentytär viihtyi hyvin.

Riitta, Eiran täti

Leiriläiset puhaltelivat jättimäisiä saippuakuplia.

Puukon oikeaoppinen käsittely oli myös leirin ohjelmassa.

Keltanokkana perheleirillä 1.-8.8.2021

Satu Ojala

Leiriläiset vuolivat paistinlastan Airi Ala-Juuselan opastuksella. Veistopuuhissa Otto Simula (vas.) ja Iivari Ojala.

"Saankohan sieltä ketään kavereita?", mietti 7-vuotias juniorimme vakavana kotona rinkkoja pakatessamme. Innokasta retkeilijää ei huolettanut erämaa villieläimineen ja hyttysineen — tai edes kokonainen viikko ilman kännykkäpelejä — vaan mielessä kaihersi, löytyisikö ennalta tuntemattomista leiriläisistä hengenheimolaisia.

Joustavien järjestelyiden ansiosta hyppäsimme Geatkin yhteiskuljetukseen puolimatkasta yön pimeydessä, joten vasta aurinkoisen aamun valjetessa Lemmenjoella näimme, millaisen porukan mukana elokuun ensimmäinen viikko vierähtäisikään.

Ja olihan meitä iloisenkirjava joukko: 17 henkeä, ikähaarukka 7–83 vuotta, ensikertalaisia ja konkareita, äitejä, mummoja, vaareja, tätejä, serkkuja, sisaruksia — kaikki sujuvasti sekaisin, yhdistävänä tekijänä rakkaus retkeilyyn ja luontoon sekä painavat rinkat!

Leiripaikkaamme Ravadasjärvelle pääsimme komeasti Lemmenjoen kapeilla veneillä, jotka melkoisen tavara- ja ruokamäärän vuoksi uivat niin syvällä, että joukkiomme joutui matalimmissa kohdissa kävelemään rantoja pitkin.

Joella kulki muitakin veneitä tiheästi, ja määränpäässämmekin näkyi luontomatkailun suosio: telttoja Ravadaksella oli jo runsaasti, eikä määrä juurikaan vähentynyt kuin aivan leiriviikkomme lopussa koulujen alun lähestyessä.

Lemmenjoen upeassa maastossa riitti päiväretkikohteita: Ravadaskönkään kuohuista etsittiin kilvan puolijalokiviä, Härkäkoskella harjoiteltiin ylitysveneen käyttöä (ja saatiin saaliiksi komeita harjuksia!), Kultahaminassa hämmästeltiin kullankaivuun historiaa alueella ja Viipustuntureilta aukesi upea tunturimaisema. Retkiä pystyi toteuttamaan joustavasti oman tahdin ja toiveiden mukaisesti, mutta myös ryhmänä.

Leppoisan leiriohjelman ansiosta lapsille jäi aikaa keksiä omia aktiviteetteja ja tutkia paikkoja. Retkeilyn, kalastuksen, uimisen ja pelailun ohessa lapsille oli järjestetty eräilyyn sopivaa ohjelmaa: yhdessä vuoltiin lettulastoja ja askarreltiin tuohilippejä, noita kulkijan kauhoja. Lisäksi harjoiteltiin jätteiden lajittelua, opeteltiin tunnistamaan kasveja ja tarkkailemaan luontoa.

Eläinten ja kasvien tunnistuskilpailu oli aikuisillekin jännittävä! Yksi ohjelmanumero oli tietenkin syöminen: perinteiseen tapaan ruokaa oli runsaasti ja ulkoilmassa se maistui erinomaisesti.

Perheemme 7-vuotiaalle jäi leiriltä mieleen erityisesti kalastus: harjus eli harri oli uusi tuttavuus ja voi miten hyvältä se maistuikaan nuotiolla paistettuna!

Leirin aikuiset lainasivat omia välineitään ja opastivat innokasta kalastajanalkua: tästä jäi lapselle paljon hyviä muistoja ja äidille kiitollisuus elämyksistä, joita ei itse osaa tarjota.

Pieneen mieleen jäi elävästi myös poron luurangon tutkiminen (Lemmenjoen tunnuseläin ahmako nappasi?), suopursun tunnistaminen tuoksun perusteella (tämä piti kotonakin opettaa isälle) ja tietysti kaverin mulahtaminen laiturilta rantaveteen kiihkeän kalastushetken yhteydessä.

Videolta on myös katsottu monet kerrat, kun aurinko paistaa, jokivene matkaa tunturimaisemissa ja etupenkillä lauletaan täysin rinnoin: ”Meidän laivassa, meidän laivassa, siinä on iso reikä pohjassa, ja se uppoaa, ja se uppoaa…” Hyviä hetkiä! Eikä vene tietenkään uponnut…

Luontoon mahtuu monenlaista kulkijaa, mikä tuli taas huomattua. Ravadaskön gäs on todella suosittu kohde, joten oman ryhmän ohella paikalla oli jatkuvasti muitakin, heistä osa ilmeisen kokemattomia retkeilijöitä.

Erityisesti järjestettyjen retkien kohdalla tuntui käsittämättömältä, että vetäjät eivät edes yrittäneet huomioida muita kulkijoita, turvallisuutta tai hygieniaa: nuotiopaikoilla meluttiin ja poltettiin yömyöhään valtavia roihuja, jotka jätettiin palamaan väen poistuttua, astioiden tiskauksen jäljiltä järvessä lilluivat nuudeli- ja kaurahiu-

Geatkin nuoriso vaelsi Lemmenjoella

Mika Viljanen

Luonnon rauhaa ja upeita maisemia. Niitä tältä vaellukselta etsittiin.

Maija Syrjälä

Se pakollinen ryhmäpotretti.

Pienehkön, mutta kompaktin ryhmämme matka alkoi 1.8.2021 Huittisista Lemmenjokea kohti. Yön yli matkaamisen jälkeen saavuimme Ahkun tuvalle, jossa söimme aamupalaa. Vaelluskengät jalkaan, rinkat selkään ja menoks.

Ensimmäinen juomapullontäyttö purosta, Lapin vedessä vaan on jotain. Ensin polkuja pitkin ja sitten omia reittejä eli oikaistiin. Ruokatauko pidettiin kauniin suolammen vieressä, jossa maisemat olivat upeat ja aurinko paistoi. Ensimmäistä kertaa kävimme kastautumassa.

Kahden puron välissä ensimmäinen yö. Aamulla herätys valmiille puurolle. Vähän oli kylmä yöllä ja jälkeenpäin meille selvisi, että oli käynyt pakkasen puolella yöllä.

Rinkan pakkaaminen ja suuntana tuntureita kiertäen Morgam-Viibus. Aluksi ylös noustiin koivikossa, mutta mitä ylemmäs pääsimme, kasvusto harveni ja maisemat muuttuivat upeimmiksi. Huipulla yllättäen tuuli, mutta muuten sää oli selkeä.

Kyllä siitä maisemasta pari kuvaakin tuli räpsittyä ja näin huiputimme Morgam-Viibuksen. Yleensä voi sanoa, että alaspäin on helpompi kulkea, mutta tuolla oli toisinpäin.

Parin kilometrin jyrkän alamäen jälkeen meitä vastassa oli Lemmenjoki, jonka ylitimme kahlaten. Korkean ja märän heinikon eli ”viidakon” läpi takaisin polulle Kultahaminaan, jossa vietimme toisen yön. Telttojen pystyttämisen ja ruoan syömisen jälkeen kaikki melkein kaatuivat makuupusseihinsa rankan päivän jälkeen.

Kolmannen päivän matka alkoi Hengenahdistuksen mäellä ja jatkui kohti ensimmäistä kullanlöytöpaikkaa hieman kipeillä jaloilla, mutta kyllähän rakot kuuluvat vaellukseen.

Katseet maassa, jos vaikka sattuisi löytämään kultaa. Kaunis paikka ja tuli siinä mietittyä millaista olisi olla kullanhuuhtoja. Pienen oikaisun kautta polulle ja sieltä Morgamojalle autiotupaan lettuja paistamaan ja nauttimaan patjoista.

Pellisen huiputus ja pois polulta kohti nukkumapaikkaa, joka muuten oli maailman kauneimman puron vieressä.

Noustessa teltasta kylmä tuuli. Matka kohti Karhu Korhosen kirjastoa. Tunturia ylös kiivetessä lentokentän merkit rupesivat näkymään ja ylempää paljastui pieni, punakeltainen tönö. Henkeäsalpaavat maisemat ja ihana pieni historiallinen kirjasto, jolla kaunis tarina.

Vaihteeksi alamäkeä, tummia pilviä pään päällä. Leiri pystytettiin Ravadasjoen varteen ja sade alkoi juuri, kun saimme teltat pystyyn. Nukahdimme puron solinaan, tai ainakin suurin osa. Aamulla teltassa oli melkein kuuma auringosta.

Toinen tai kolmas joen ylitys ja matka jatkui. Aurinko porotti koko päivän. Kurua pitkin uimaan järveen 250.3. Kaikki ei voikaan sanoa uineensa siellä!

Viimeisen yöpaikan sijainniksi valikoitui Härkäkoskella järvien välissä oleva harjanne. Teltat pystyyn ja jatkoimme matkaa leirille, joka oli Ravadasjärvellä. Ravadasputouksella kaikki, niin lapset kuin aikuisetkin etsivät puolijalokiviä aivan innoissaan ja nauttivat maisemista.

Söimme leirillä ja lähdimme takaisin Härkäkoskelle paistamaan nuotiolla lettuja ja nauttimaan kauniista maisemasta.

Aamulla vielä aamu-uinti ja matka kohti Ahkun tupaa polkuja pitkin, mitä ei niinkään paljoa harrastettu tällä vaelluksella. Eikä kauaakaan, kun Lemmenjoki jo näkyikin kimmeltävänä. Toinen aamu-uinti Lemmenjoessa. Polku kulki joen rantaa pitkin, välillä lähempänä välillä kauempana.

Ylitimme Lemmenjoen köysiveneellä ja matka jatkui. Kun pääsimme parkkipaikalle, jokainen meistä oli ylittänyt itsensä, niin kokeneemmat kuin kokemattomammat. Reilu 80 kilometriä siitä tulikin. Vielä puolitoista kilometriä Ahkun tuvalle puolijalkaisina ja väsyneinä, mutta onnellisina. Ahkun tuvalla saunaan ja ruuaksi perinteisesti poronkäristystä, kyllä maistui.

Yö saaressa ja aamulla matka takaisin Huittisiin.

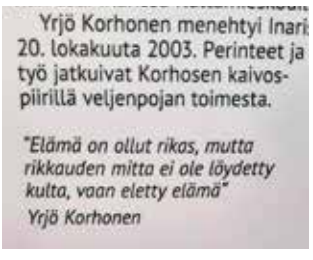
Kiitos jälleen upeasta reissusta ja hauskasta seurasta!

Maija Syrjälä

Teemu Kotilainen

Tapio Syrjälä kirjastossa.

Viisaita sanoja.

Aarteenetsintää Ravadaksella.

talejämät ja alakouluikäisten lasten annettiin juosta ja kiljua ympäri leiriä kirjaimellisesti puolille öin.

Kyllähän me hyvin tunnemme haasteet väsyneiden lasten kanssa, mutta ällistyttävää oli seurueen aikuisten haluttomuus edes yrittää puuttua asiaan. Kun aamulla otimme kohteliaasti puheeksi lasten yöllisen (kello 22–24) mekastamisen, tympeä vastaus oli, että meillä pitäisi olla korvatulpat teltoissa nukkuessamme.

Muiden kulkijoiden touhuja sivusta seuratessa olin erityisen kiitollinen oman leirimme taitavista vetäjistä ja kollektiivisesta lasten opastamisesta: erätaidot ja luontosuhde eivät synny hetkessä ja kehity itsestään, vaan tarvitaan osaavaa ohjausta, esimerkkejä, onnistumisen ja oivaltamisen kokemuksia ja hauskoja luontoelämyksiä.

Leirillä näitä oli kaikkia tarjolla! Samalla leiri toimi sopivana nollauksena ennen koulujen alkua: viikko ilman digiyhteyksiä ja laitteita oli tervetullut katko, ja myös vuorokausirytmi oikeni koulu- ja työarkeen sopivaksi.

”Tuuksä ensi vuonnakin?” kysyi uusi ystävä juniorilta erotessamme heistä Ahkun tuvalla. *”Joo!”*, tuli vastaus hetkeäkään empimättä.

Äiti on vahvasti samaa mieltä: kerrassaan onnistunut, hyvin järjestetty, lämminhenkinen perheleiri, jonne oli helppo tulla uutenakin kasvona.

Vahva suositus kaikille – ja iso kiitos upeille järjestäjille!

Marjukka Hourunranta

Maija Syrjälä

Viibuksen huipulla.

Timo Kuusenaho

Ylhäällä tallustelua.

Maarit Syrjälä

Ravadasta ihailemassa.

KÄMPPÄTOIMIKUNNAN KUULUMISIA

Kuulumisia kesäkuun kämppätalkoista

Irma Rytkölä

Susi-Kiisalla uusittiin keittokatoksen lattia.

Tänä vuonna päästiin pitämään talkoot tavalliseen aikaan kesäkuussa, kun viime vuonna ne jouduttiin siirtämään elokuulle koronapandemian vuoksi.

Talasjärvi sen sijaan piti meitä jännityksessä loppuun asti, että voimmeko aloittaa kierroksen suunnitellusti Susi-Talakselta. Neljä päivää ennen talkoiden alkua saimme tiedon, että järvi on sulanut jääpeitteestään. Tämä on talkoiden kannalta tärkeä tieto, jotta kaikki talkootavarat, kuten ruuat, työkalut ja tarvikkeet, saadaan vietyä puoleen väliin veneellä. Loppumatkan, eli noin puolitoista kilometriä, tavarat joudutaan joka tapauksessa kuljettamaan kottikärryillä. Raskaimpia rakennustarvikkeita oli onneksi saatu paikan päälle jo talvella kelkkakyydillä.

Tiedoksi Talakselle menijöille, että **Tunturiladun vene on ainakin toistaiseksi uudessa paikassa Talasjärven pohjoispäässä**. Se näkyy Kontosjärventielle parisataa metriä ennen parkkipaikkaa.

Talaksella seitsemän talkoolaisen voimin tehtiin mm. seuraavaa: keittokatoksen kattoon laitettiin uusi huopa ja lattia uusittiin, polttopuita sahattiin puuvarastoon, tehtiin suursiivous kämppään ja saunaan, pestiin tyynyjen päälliset, lisättiin minkkiverkkoa saunarakennuksen yläosiin ja tehtiin kaikki normaalit vuosittaiset huoltotoimenpiteet, kuten esim. vessojen alustojen ja kompostorin tyhjennykset.

Talkoita edeltävällä viikolla olleet henkilöt olivat pesseet kaikki matot, mistä heille kiitokset. Tästä oli iso apu, sillä Talaksella ja Kiisalla siivous ja tekstiilihuolto oli vain yhden henkilön hennoilla harteilla.

Talakselta jatkettiin sitten Kiisalle, missä meitä oli kuusi talkoolaista. Siellä oli tarkoituksena tehdä polttopuita parkkipaikalle tilatuista 13 kuutiosta kuivia koivupuita, mutta kun näitä ei nyt ollut mahdollista kuljettaa ylös kämpälle, niin päätettiin toteuttaa suunnitelmaa ottaa noin kolme kuutiota puita omalta tontilta.

Jyrkässä rinteessä työskentely moottorisahan kanssa ja kaadettujen runkojen kuljettaminen kämpälle oli haasteellista, joten osa puista tuotiinkin järveä pitkin jollalla. Tästä löytyy mainio video verkkosivuiltamme.

Kämpän, saunan ja kammin suursiivouksen lisäksi Kiisalla pestiin kaikki matot sekä patjojen ja tyynyjen päälliset. Kammin kattoon lisättiin turpeita ja kammin likaantuneet patjat vaihdettiin uudempiin tuomalla uusia patjoja kämppään. Täälläkin tehtiin normaalit jokavuotiset huoltotoimenpiteet rakennuksille.

Kiisan rinteestä kaadetut puut tuotiin liiterille vettä pitkin.

Kolmas talkooviikko oli Susikyrössä, jossa talkoolaisia oli enimmillään 13 henkilöä ja joista peräti seitsemän oli ensikertalaisia. Hienoa!

Nyt oli riittävästi käsiä myös siivouksiin ja pesutöihin. Vaikka patjojen ja tyynyjen päälliset (31 kumpiakin) pesetettiin Muonion pesulassa, pestävää riitti silti talkoolaisillekin, kun kaikki matot ja muut tekstiilit pestiin omin voimin.

Onneksi sää suosi ja kaikki saatiin kuivaksi viikon mittaan. Kaikkien rakennusten suursiivoukset saatiin myös hyvin ja huolellisesti tehtyä sen jälkeen, kun nuohooja oli käynyt nuohoamassa kaikki 15 tulisijaa.

Kyrön talkooviikon merkittävin työ ehkä oli vanhan kämpän, sen kylmäkellarin ja varaston valaistussähköistys. Tämän toivotaan lisäävän vanhan kämpän käyttöä pimeään aikaan.

Pekan-Oskarin ulkoseinä sai uuden maalipinnan, Aihkille rakennettiin oma puucee, keittokatoksen vanhan osan kattoon laitettiin uutta kattohuopaa ja tehtiin muutkin jokavuotiset perushuoltotyöt.

Ennen talkooviikon alkua saatiin tontille iso kasa polttopuita, minkä pätkimiseen ja pinoamiseen meni kolmelta henkilöltä neljä päivää. Talkoiden jälkeen saatiin tontille vielä uusi kasa ”losoja” eli pintoja, jotka ovat käyttökuivia ja sahattavissa heti käyttöön.

Yleistä huomioitavaa koskien kaikkia kämppiä on, että niille ei jätettäisi mitään ruokaa, minkä hiiret pääsevät repimään ja levittämään pitkin poikin. Näin oli käynyt talvella Kiisalla ja hiirien tekemiä makaronikätköjä löytyi vielä talkoidenkin aikaan, vaikka niitä oli jo useampi siivonnut kevään aikana pois.

Kun vielä muistamme ennen pois lähtöä pestä astiat kunnolla ja siivotakin, niin seuraavan tulijan on mukava aloittaa lomansa.

Kämppätoimikunta toivoo, että annettuja ohjeita noudatettaisiin. Harmitti katsoa, miten vuosi sitten isolla työllä hiotut ja lakatut Susikyrön vanhan kämpän lattiat olivat jo nyt täynnä nastakenkien jättämiä jälkiä, samoin kuin on Pekan-Oskarissa ja Aihkissa.

Kiitokset kaikille talkoolaisille arvokkaasta panoksestanne kämppien huoltoon ja ylläpitoon, jotta meidän kaikkien on siellä mukava käydä ja olla.

Talkoolaisia oli yhteensä 19 eri henkilöä kuudesta eri kerhosta. Erityiskiitos kolbmalaisille, joita oli talkoissa mukana peräti seitsemän!!! Mikä kerho panee paremmaksi ensi vuonna?!

Sirpa Alapuranen
Talkooemännöitsijä
Kämppätoimikunnan jäsen

Susikyrön vanhassa kämpässä on nyt valot.

Talaksella eivät polttopuut lopu ihan heti.

Aihki sai talkooviikolla oman vessan.

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina 2.10.2021 klo 11.00 Ylikyrössä, Vuontispirtillä,
Vuontispirtintie 267, 99340 Enontekiö.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.
Hallituksen kyselytunti klo 10. Kokouskahvit kokouksen jälkeen.

Tervetuloa! Hallitus

Tunturin juurella mietittyä

Retkeilyn uusi nousukausi

Kesäinen leiriviikko Lemmenjoella osoitti hyvin sen, millaista uutta nousukautta eletään luontomatkailussa.

Lemmenjoella veneliikenne oli poikkeuksellisen vilkasta ja Ahkun Tuvalla kerrottiin, että kesä on ollut vilkkain miesmuistiin. Ja syynä tähän on luonnollisesti korona, jonka ansiosta kotimaan matkailijat ovat löytäneet myös Lapin luontokohteet.

Se on todella hienoa, että vanhemmat tuovat lapsensa luontokohteisiin ja Lemmenjoki oli tähän varsin oiva paikka, kun kännykkäyhteydet eivät olleet ihan sieltä parhaimmasta päästä. Lasten- ja miksei aikuistenkin oli pakko löytää muuta tekemistä kuin räplätä kännykkää.

Mitalilla on kuitenkin kääntöpuolensa. Jonkun pitäisi ohjeistaa tätä uutta retkeilykansaa siitä, miten luonnossa käyttäydytään. Mutta kuka ottaa tästä kopin? Tunturilatu?

Luontoon.fi-sivustolla on Retkeilyn ABC-sivusto, jossa kerrotaan hyvin retkeilyn pelisäännöistä.

Mutta kuinka moni ensikertalainen ymmärtää etsiä kättä pidempää ohjeistusta ennen retkelle lähtöä, siksi jalkautuminen on välttämätöntä.

Vaikka retkeily on ensikertalaiselle kuinka hieno kokemus, pitää kaikkien silti malttaa pitää riemunkiljahdukset sisällään varsinkin iltamyöhällä. Yörauha on annettava myös muille yöpyjille.

Totta kai on aika kiusallista mennä ohjeistamaan ihmisiä, että puita ei kannata polttaa nuotiossa vain huvin vuoksi ja että nuotiota ei jätetä yksinään hiipumaan.

Vessahygieniassa on myös toivomisen varaa. Rikkalapiolla ”tornin” kaataminen ei ole ehkä se järkevin ratkaisu varsinkin, kun lapio jätetään pesemättä riippumaan vessan seinälle.

Runsas väkimäärä aiheutti myös kämppien huoltajille paineita. He eivät ehtineet huoltaa suosituimpia yöpymispaikkoja samassa tahdissa kuin niitä käytettiin.

Satu Ojala
Tunturikerho Geatki ry

Uudet kangasmerkit ovat nyt saatavissa!

Susijärjestelmä sai uuden arkikäyttöön tarkoitetun susimerkin edelleen käytössä olevan perinteisen merkin rinnalle. Tavoitteena on madaltaa kynnystä susimerkin käytöstä yleensä sekä tehdä susijärjestelmää tunnetuksi. Merkki on kaikille susiarvoille samanlainen.

Tunturiladun merkistä on teetetty myös samantapainen kangasmerkki.

Merkkien taustalla on liimapinta, joten ne voi joko ommella tai silittää kiinni kohteeseensa.

Merkkien hinta on 2 e/kpl tai 5 e/3 kpl.
Saatavana kun ”kauppa on auki” eli Tunturiladun tapahtumien yhteydessä tai ottamalla yhteyttä Inka Heleniukseen helenius.inka@gmail.com

Avain lahjaksi!

Tiedustelut:
Sirpa Alapuranen,
p. 050 597 5811
sirpa.alapuranen
@luukku.com

Oletko miettinyt, että tunturilatulaiselle mieleinen lahja on kämppäavain. Sen voi ostaa lahjaksi henkilölle joka on ollut Tunturiladun jäsen vähintään vuoden.

TUNTURILADUN SYYSPÄIVÄT JA SUSIAISET

1.-3.10.2021

Ylikyrö, Vuontispirtti

Perjantaina 1.10.

17–22	Saapuminen ja ilmoittautuminen
17–19	Päivällinen
18–21	Saunat
20–21	Iltapala

Lauantai 2.10.

8–9.30	Aamupala ja ilmoittautuminen jatkuu
9.30	Lipunnosto
10.00	Hallituksen kyselytunti
11.00	Syyskokous
12.30	Lounas + kokouskahvit
14.00	Retki Veli Koljosen ateljeehen tai retki Montelinmajan uutta ilmettä ihmettelemään
15–20	Saunat
17–19	Päivällinen
19.30	Susiaiset
20.30	Iltapala
21.30	Lauluhetki

Sunnuntai 3.10.

8–9	Aamupala
9	Susien kokous
10	Ulkoilua
11	Lounas
12	Lipunlasku

Osanottomaksu 15€

Hinnat Vuontispirtillä:

Mökki 60€/ vrk, pelkkä mökki omin liinavaattein

2 hh 49€/hlö/vrk aamupalalla
1 hh 67€/hlö/vrk aamupalalla

2 h mökki 49€/hlö/ aamupalalla
3-4 h mökki 42€/ hlö aamupalalla

Aamupala 9€/hlö
Keittolounas 9.50€/hlö
Päivällinen 16€/hlö

ILMOITTAUTUMINEN 15.09.2021 mennessä

Raiski, Raija Palosaari
raiski.palosaari@gmail.com

Ilmoittautumisen yhteydessä laita varaukset majoituksesta ja ruokailuista sekä retkestä Veli Koljosen ateljeehen.

Lisätietoja 040 616 3612

Tervetuloa Vuontispirtille!

KAUPPA AUKI

MYYTÄVÄT TARVIKKEET

	á
Hihamerkki	1,70
Pinssi	1,70
Susimerkki	5,00
Susimerkki nauhalla	6,80
Tunturilatu-tarrat (12 pientä tarraa)	2,00
Tunturilatu-tarra (iso)	1,30
Viiden vuosikymmenen vaellus -kirja	15,00
Kuudes vuosikymmen -kirja	15,00
Historiikit (kaksi kirjaa)	25,00

Susimerkit myydään vain vihityille susille.

Maksuasioista:

Tunturiladun pankkitili on **Oma Säästöpankki FI11 4108 0010 3176 86**. Tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut.

Tunturiladun tarvikkeita voi tilata yhdistyksen taloudenhoitajalta: helenius.inka@gmail.com
Tarvikkeet toimitetaan postitse tai sopimuksen mukaisesti. Tarvikkeita on myynnissä myös Tunturiladun yleisissä tapahtumissa.

TUNTURILADUN RETKIMUISTIO

4.–11.9. Kerhoviikko Susikyrössä (Kavtsi)
Kerhoviikolle on varattu Susikyrön vanha kämppä, jossa on 14 vuodepaikkaa sekä kankaalla on runsaasti telttapaikkoja. Tänä vuonna osallistujat maksavat kerholle aluemaksun yöpymisten mukaan 10€/yö. Kerhoviikolle etusija on Tunturikerho Kavtsin jäsenillä. Ohjelmavaihtoehtoja ovat: 1. Vaellus Hetta-Pallas -kansallispuiston pohjoisosiin osittain vähemmän kuljetuille alueille. 2. Päiväretkiä eri puolille Susikyrön lähistöllä olevia maastoja. Osaan on tarkoitus mennä parilla henkilöautolla kimppakyydein tai 3. voit tehdä omatoimiretkiä Susikyröstä. Vaellusta lähtee vetämään Juha Kelkka ja päiväretkiä yhdessä osallistujien kanssa ideoi Markku Arola. Ilm. ja tied. 31.7. mennessä Markku Arola p. 0500 777 554, markku.arola@kolumbus.fi tai Juha Kelkka p. 050 332 3239, juhake1960@gmail.com

11.–18.9. Ruskaviikko Hossa (Kumpe)
Ruskaviikolla mahdollisuus tehdä joko päiväretkiä tai lähteä pidemmälle vaellukselle. Majoituskohteet ovat Hossan kansallispuistossa, Jatkojärven rannalla sijaitsevat hirsinen savottakämppä (6 kerrossänkyä/12 hlö) ja saman pihapiirin Jatkonsalmen pääpirtissä (14 kerrossänkyä/28 hlö). Viikon aikana tehdään vaellus Hossan kansallispuiston alueella. Matkavaraukset: matti.nylander@gmail.com p. 044 526 1145 ja vaeltajien osalta onskiv@gmail.com p. 050 365 6138. Retkikansiossa jo olevat matkavaraukset huomioidaan. Varausten ennakkomaksu ilmoittautuneille on 40 €. Kumpen tili FI34 1040 3500 3554 29. Eräpäivä 15.6.2021. Maksuun tunnistetieto: Ennakkomaksu Hossa 2021.

Ruskavaellus Paistuntureilla 11.–18.9. tai päiväretkeilyä Susi-Kiisalla yöpyen 8.–15.9. (Tsietsa)
Kokoonnumme Susi-Kiisalle la 11.9. ja lähdemme telttavaellukselle kohti Karigasniemen Ailigasta Kevon luonnonpuiston rajoja hipoen. Kotimatka 18.9. kimppakyydein. Vaihtoehtona on nauttia ruskan väreistä päiväretkeillen Kiisalta. Tiedustelut ja ilmoittautuminen 7.8. mennessä 040 722 0630 Marjatta tai marjatta.nuutinen@gmail.com. Ilmottautumismaksu 15 € Tsietsan jäsenet, 25 € muut.

10.–12.9. Retkeilyn peruskurssi Tiilikkajärven kansallispuistossa (Owla)
Ilmoittaudu Unto Ojalehto, 040 836 6462, unto.ojalehto@gmail.com viim. 1.7.

11.9.2021 Päiväretki Syötteen kansallispuistoon (Owla)
Ilmoittaudu Aino Arvola, 050 594 3423, aino.elmiina@gmail.com viimeistään 2.9.

17.–25.9. Ruskaviikko Rukalla (Geatki)
Viikon aikana tehdään päiväretkiä tai on mahdollista lähteä omatoimivaellukselle Karhunkierrokselle. Viikoksi on varattu 10 hengen tasokas mökki Rukalta. Tied. ja ilm. elokuun loppuun mennessä Juhani Lahtinen juhani.lahtinen@pp3.inet.fi tai 040 545 1681.

18.–25.9. Syyskerhoviikko Akumajalla (Owla)
Ilm. Hannu Liljamo, 044 322 3646, hannu.liljamo@gmail.com viim. 25.8.

9.10. Römppäviikko Abiskossa (Owla)
Ilm. Jukka Parviainen, 040 531 6234, jukka.parviainen@outlook.com tai Aino Hämäläinen, 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi viim. 25.8.

5.–7.11. Perinteikäs Arktinen Hysteria -retki Riuttaskorven maisemissa Kurussa (Kolbma)
Omat evät ja majoitteet, kimppakyydit Tampereen suunnalta. Lisätiedot ja ilmoittautumiset Hanna Sinilehto 040 747 7479 tai kolbma@tunturilatu.fi.

16.–23.7.2022 VaVa-leiri (Kolbma)

HUOM.
Tapahtumat löytyvät myös Tunturiladun verkkosivuilla olevasta tapahtumakalenterista!
Yritetään saada vastinetta retkien järjestäjille. Yksi parhaista palautteista on runsas osallistuminen. Huomioi myös mahdolliset yhteiskuljetukset retkikohteisiin. Niitä kannattaa tiedustella, vaikka kohteena on ”omat polut” retkikohteen suunnassa.

Tunturilatu-lehden 4/2021 retkimuistioon julkaistavaksi tarkoitettu aineisto tulee toimittaa viimeistään 26.10. osoitteella osatu7997@gmail.com
Verkkosivuille kerhot päivittävät itse tulevat tapahtumat ja ilmoittavat tiivistetyt tiedot myös lehden retkimuistiota varten.
Ilmoituksen vähimmäistiedot (Tunturiladun ja Suomen Ladun nettikalenterit):
• alkamis- ja päättymisajankohta • kokoontumispaikka (osoite) • viimeinen ilmoittautumispäivä • yhteyshenkilön nimi, sähköpostiosoite ja puhelinnumero

PETIPAIKKA-VARAUKSIA 2021

VANHA KÄMPPÄ (10 + 4 paikkaa)

20.8.–21.8.	Ovtsi (7/14)
27.8.–28.8.	Jäsenvaraus (2/14)
28.8.–4.9.	Kolbma (14/14)
4.9.–11.9.	Kavtsi (14/14)
11.9.–18.9.	Logi (14/14)
27.9.–4.10.	Jäsenvarauksia (2/14)

SUSI-OSKARI (5 paikkaa)

28.8.–29.8.	Ovtsi (5/5)
4.9.–18.9.	Jäsenvarauksia (5/5)
1.10.–3.10.	Njalla (5/5)

KOIRA-OSKARI (5 paikkaa)

28.8.–29.8.	Ovtsi (5/5)
4.9.–18.9.	Jäsenvarauksia (5/5)
29.9.–4.10.	Jäsenvaraus (5/5)

SUSI-TALAS (10 paikkaa)

11.9.–18.9.	Jäsenvaraus (10/10)
18.9.–23.9.	Jäsenvaraus (2/10)
23.9.–29.9.	Jäsenvaraus (4/10)

SUSI-KIISA (8 paikkaa)

21.8.–28.8.	Ovtsi (8/8)
28.8.–6.9.	Jäsenvaraus (2/8)
8.9.–15.9.	Tsietsa (8/8)
15.9.–19.9.	Njalla (8/8)
24.9.–1.10.	Njeallje (8/8)

AIHKIN VARAUKSIA 2021

28.8.–4.10.	Jäsenvarauksia
22.10.–24.10.	Jäsenvaraus
11.12.–18.12.	Jäsenvaraus

Ajan tasalla olevat petipaikka-varaukset löytyvät verkkosivuilta kämppien varauskalentereista.

PETIPAIKKA-VARAUKSIA 2022

VANHA KÄMPPÄ (10 + 4 paikkaa)

26.3.–2.4.	Geatki (14/14)
2.4.–9.4.	Logi (14/14)
4.6.–11.6.	Kämppätoimikunta talkoot (14/14)
16.7.–23.7.	VaVa
23.7.–30.7.	Geatki/partiolaiset (14/14)

SUSI-OSKARI (5 paikkaa)

13.3.–15.3.	Jäsenvaraus (5/5)
17.3.–19.3.	Jäsenvaraus (5/5)
9.4.–16.4.	Jäsenvaraus (5/5)
4.6.–11.6.	Kämppätoimikunta talkoot (5/5)
16.7.–23.7.	VaVa
23.7.–30.7.	Geatki/partiolaiset (5/5)
30.7.–6.8.	Jäsenvaraus (5/5)

KOIRA-OSKARI (5 paikkaa)

4.6.–11.6.	Kämppätoimikunta talkoot (5/5)
16.7.–23.7.	VaVa
23.7.–30.7.	Geatki/partiolaiset (5/5)
30.7.–6.8.	Jäsenvaraus (5/5)

SUSI-TALAS (10 paikkaa)

18.6.–25.6.	Kämppätoimikunta talkoot (10/10)

SUSI-KIISA (8 paikkaa)

11.6.–18.6.	Kämppätoimikunta talkoot (8/8)

AIHKIN VARAUKSIA 2022

7.3.–26.3.	Jäsenvarauksia
26.3.–2.4.	Geatki
2.4.–30.4.	Jäsenvarauksia
4.6.–11.6.	Kämppätoimikunta talkoot
20.6.–25.6.	Jäsenvaraus
16.7.–23.7.	VaVa
23.7.–30.7.	Geatki/partiolaisia
30.7.–6.8.	Jäsenvaraus

ALUE- JA AVAINMAKSUT 2021

Kiinteistöjen aluemaksut
(koskevat myös päiväkäyntejä jos käyttää palveluja):
- **Susikyrö (viite 505)** aluemaksu jäsenille **10 €/vrk/hlö**, ei-jäsenille **15 €/vrk/hlö**
- **Susi-Kiisa (viite 709)** aluemaksu jäsenille **7 €/vrk/hlö**, ei-jäsenille **10 €/vrk/hlö**
- **Susi-Talas (viite 602)** aluemaksu jäsenille **7 €/vrk/hlö**, ei-jäsenille **10 €/vrk/hlö**
- Aluemaksua ei peritä alle 12-vuotiailta lapsilta.
- Aluemaksut suoritetaan kämpissä oleviin lippaisiin tai kämpän viitenumerolla Tunturiladun tilille **FI11 4108 0010 3176 86**.

VARAUSTENHOITAJA SEKÄ AVAINANOMUKSET JA -PALAUTUKSET
Sirpa Alapuranen
050 597 5811
Vallikatu 5–7 A4, 02650 Espoo
varaukset(at)tunturilatu.fi
sirpa.alapuranen(at)luukku.com

Aihki (viite 806)
vuokra **30 €/vrk/koko mökki.**

Viikkomaksut
(koskee kämpän kaikkien petipaikkojen varaamista viikoksi):
- **Susikyrö vanha kämppä 600 € (viite 505)**
- **Susi-Oskari 250 € (viite 505)**
- **Koira-Oskari 250 € (viite 505)**
- **Susi-Kiisa 275 € (viite 709)**
- **Susi-Talas 350 € (viite 602)**

Susikyrön autonlämmitystolppien käyttö **2 €/lämmityskerta** (4 tuntia).
- Auton lämmitystolppien käyttömaksu maksetaan Pekan Oskarin eteisessä olevaan lippaaseen ja merkitään sähkön käyttäjän nimi samassa paikassa olevaan vihkoon.

Kämppäavaimet
- Kämppäavaimen lunastusmaksu on **120 €**. Avaimen palautuksen tapahduttua maksua ei palauteta. Avainanomuslomake löytyy verkkosivuilta kohdasta kämppäavaimen lunastus.

Alue- ja avainmaksut vuodelle 2022 päätetään yhdistyksen syyskokouksessa 2.10.2021.

Lapinmatka alkoi Kaulirannan asemalta. Kuvassa keskellä Johannes Siren ja vasemmalla on tuntematon retkikaveri. Oikealla on linja-auton kuljettaja.

Käkkälöjoen Vuomakoskella ruokailtiin niittypirtin luona. Kuvan tekstissä mainittiin ilmassa olleen pientä eripuraa.

Lapinmatka vuonna 1930

Ikäsusi **Marjukka Taavitsaisella** on aarteena albumi, jossa on kuvia hänen isänsä **Johannes Siren'in** pitkästä Lapinmatkasta vuonna 1930. Kuvien päiväysten ja taakse kirjoitettujen tietojen perusteella koostin matkakuvauksen jota täydensin karttoja tutkien, päättelemällä sekä haastattelemalla.

Johanneksen ja hänen kahden kaverinsa, toinen oli nimismiestuttava, toisesta ei ole muistitietoa, Lapinmatka Ylä-Torniosta napapiiriltä Ruijaan ja takaisin Petsamon kautta napapiirille kesti lähes neljä viikkoa. Linja-automatkat sen aikaisilla teillä ja autoilla oli jo suurta seikkailua, mutta suurempi seikkailu oli venematka Hetasta Nuorgamiin.

Albumissa on 47 mustavalkoista kinofilmistä kehitettyä kuvaa ja ne ovat ajankohtaan nähden laadultaan kelvollisia. 1920-luvulla oli jo saatavissa pienikokoisia kinofilmikameroita, joten valokuvaaminen oli helppoa, eikä kamerakaan painanut paljoa. Kuvien taakse on leimattu juokseva numero ja valokuvaliikkeen nimi: *Oy Foto Ab*.

Varmaa tietoa ei ole kuvaajasta, mutta oletettavasti se on ollut nimismies. Sitä tukee se, että kuvien takana oleva teksti on nimismiehen käsialaa (asia tarkistettu vieraskirjasta). Vanhahtavaa käsialaa on vaikeata tulkita, joten muutamat nimet jäävät arvailun varaan. Varmaankin nimismiehellä olisi ollut virkansa puolesta ”työkaluna” valokuvauskamera.

NAPAPIIRILTÄ POHJOISEEN

Aluksi kaverukset matkustivat junalla Kaulirantaan ja sieltä linjurilla Hettaan. Matkalla he joutuivat korjaamaan auton puhjennutta rengasta ja toimimaan kapulalossin lauttureina isojen jokien ylitse Pellossa ja Kolarissa.

Hetassa kaverukset täydensivät varusteitaan ja ostivat jokiveneen, jolle annettiin nimeksi *Teno*. Todennäköisesti retkikunnan nimismies järjesteli etukäteen vene- ja muita asioita Hetan kollegan kanssa.

Venematka alkoi Ounasjärvestä Perilänjärvelle ja sitten Ounasjokea myötävirtaan Käkkälöjoen suulle. Erittäin mutkaista Käkkälöjokea pitkin venettä sauvottiin, soudettiin ja kiskottiin koskissa vastavirtaan aina Kalmakaltion autiotuvalle asti. Matkaosuudelta on muutama kuva ja niissä näkyy Peltovuomantien vanha ansassilta Käkkälöjoen ylitse ja Vuomakosken niittypirtti. Kuvien päiväysten mukaan matka Kalmakaltioon kesti kolme vuorokautta.

Ei ole tietoa millainen kartta retkeläisillä oli. Siihen aikaan Lapista ei ollut saatavissa yleiskarttaa parempaa ja sellaisesta on kuva albumissa. Olisiko nimismies järjestänyt suhteillaan retkikunnalle metsätalouskarttoja, joita Lapista oli olemassa joitakin?

Monen kuvan yhteydessä on tarkka paikannimi, esimerkiksi Kovakielas ja Vuomakoski, joita ei yleiskartassa esiinny ja eräät paikannimet taas ovat sellaisia, joita ei ole missään uudemmissakaan kartoissa. Miten he löysivät oikean jokihaaran, kun esimerkiksi Kalmakaltionojakin tulee vaivihkaa takaoikealta pusikosta? Mutkaisia ja voimakkaasti meanderoivia jokia sauvottaessa matkan arvioiminen ja ilmansuunnat menevät helposti sekaisin. Ja kuinkahan monta ärräpäätä on lausuttu, kun joen umpiperästä on jouduttu palaamaan takaisin.

Kalmakaltion autiotuvalla he viettivät venematkan neljännen ja viidennen yön. Kuva kämpästä on otettu läheisen harjun rinteeltä samoilta sijoilta kuin allekirjoittaneen kuva 50 vuotta myöhemmin.

VENEELLÄ YLI TUNTURIN

Sitten tulee mielenkiintoisia kuvia, joissa hevonen vetää venettä hiekkatievoilla.

Mistä retkeläiset saivat hevosen ja ajomiehen? Silloin ei ollut puhelimia erämaassa ja lähimmät talotkin 15 kilometrin päässä Nunnasessa. Oliko tapaaminen sovittu ennakkoon väljällä aikataululla? Todennäköistä on, että kun paikallinen isäntä (Junttu?) oli ohjastamassa hevosta, hänen maastontuntemuksensa ansiosta retkeläiset löysivät oikean joen latvoille tunturin ylitse Njuolasjoelle Norjaan.

Tässä on ristiriita kuvien paikannimien kanssa. Kuvissa mainitaan Peltotunturin laen ylitse, mutta albumin alussa olevassa valokuvatussa yleiskartassa reittiviiva on piirretty pohjoisemmaksi. Piirretty reitti selittää monta asiaa. Käkkälöjokea voi sauvoa pohjoisemmaksi aina Fielbmajärvelle asti ja sieltä on helpompi muotkia Galluvaarrin ylitse Njuolasjoelle. Fielbmajärven lähellä on myös Naltijärven kesäpaikka, josta oli mahdollista saada hevonen.

Njuolasjoki on latvoiltaan vain pahainen kivikkoinen puro. Kuvista kylläkin näkee, että suo-ojilla ja lompoloilla vene eteni sauvomalla. Njuolasjoki laskee Kietsimäjokeen ja yhtymäkohdan lähellä on Kietsimän autiotupa. Autiotuvan katolta otettu maisemakuva esittelee Norjan tunturimaastoa. Valtakuntien rajana oleva Kietsimäjoki virtaa syvässä ja kapeassa laaksossa, joten se ei mutkittele, vaan virtaa suoraan pohjoiseen. Kuitenkin siinä on useita kurkkioita, koskia ja kapeikkoja, joissa retkikunnan sopuisuutta koeteltiin. Kietsimäjoen keskipaikkeilla voi eräästäkin kapeikosta helposti loikata Norjan puolelle.

INARIJOKEA JA TENOA PITKIN

Kietsimäjoki yhtyy Inarijokeen, jonka isossa mutkassa pitkässä koskijaksossa on Porttiköngäs ja sen laskeminen ei koskea tuntemattomalta onnistu. Sen jälkeen suvantoja ja nivoja soutaen saavutaan Angeliin, ensimmäiseen kylään minkä retkeläiset kohtasivat Hetasta lähdön jälkeen. Kalmakaltiosta lähdettäessä oli kulunut seitsemän päivää.

Karigasniemen paikkeilla Inarijokeen yhtyy lännestä Karasjoki. Tätä hiljakseen virtaavaa isoa jokea retkeläiset ovat soutaneet mutkia oikoen Karasjoen kirkolle. Takaisin tulo myötävirtaan oli leppoisaa lipumista ja kun veneen keula kääntyi kohti pohjoista, he olivat Tenolla. Outakosken ja Nuvvuksen kylissä he ovat pysähtyneet ja seurustelleet paikallisten asukkaiden kanssa.

Hevonen veti veneen ja varusteita Käkkälöjoelta tunturin ylitse Norjaan.

Nuvvuksen jälkeen on kuva, jossa näkyy Ruijan gaissoja. Ilmeisesti paikalliset asukkaat ovat kertoneet tunturien nimet: Geidnogaisa kuvan keskellä ja oikeassa reunassa Rastegaisa. Elokuun 17. päivänä retkikunta saapui Utsjoen kylään ja sieltä he soutivat vastavirtaan Mantojärvelle katsomaan Utsjoen kirkkoa. Koivuojan (?) sillan luona he yöpyivät mökissä.

Jostain Tenon varrelta on otettu kuva lohen pyytäjistä. Käsistä riippuvat lohet ovat lähes lapinmiehen mittaisia. Tenon Ala-Könkään rantakivikossa retkikunta ruokaili viimeisen kerran maastossa. Venematka päättyi Nuorgamiin ja siellä hyvin palvellut ja kolhiintunut *Teno*-vene myytiin paikkakuntalaiselle.

MUTKIEN KAUTTA ETELÄÄN

Paluumatka etelään oli veneseikkailuun verrattuna turistimatka. Linja-autoilla Norjan Polmakista Vesisaareen ja sieltä Hurtigruten laivalla Kirkkoniemeen. Sieltä retkikunta siirtyi Kolttakönkäälle Suomeen ja yöpyi todennäköisesti Suomen matkailuyhdistyksen pienessä matkailumajassa.

Kolttakönkään funkkistyylinen hotelli valmistui vasta 1939. Luultavasti moottorivenekyydeillä retkeläiset pääsivät Tölleviin tai Salmijärvelle ja sieltä Petsamo-Rovaniemi -linja-autoon. Viimeisessä kuvassa nähdään 1930-luvun linja-auto ”vetämässä henkeä” Magneettimäen yläosassa Kaunispäällä.

Lapinmatka päättyi napapiirille Rovaniemen pohjoispuolelle ja se kesti valokuvien päiväysten mukaan kaiken kaikkiaan 25 vuorokautta.

On harmillista, että retkelle osallistuneet eivät pitäneet päiväkirjaa. Olisi ollut mielenkiintoista lukea miten he selviytyivät lukuisista koskista ja könkäistä. Pitkällä ja monimuotoisella matkalla tapahtui varmasti paljon asioita, joista nykyään ei voi muuta kuin uneksia.

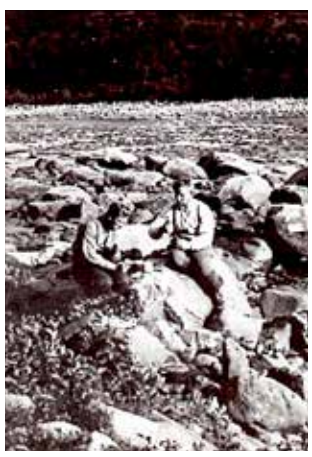
Joutenkulkija jostakin

Yhteenveto albumin kuvien päivämäärien mukaan

30.7. Lähtö Lempäälästä
31.7. Ylä-Tornio, Kauliranta junasta linja-autoon
31.7. Turtola, Pello
31.7. Kolari, Ylläsjoki
1.8. Muonio
2.8. Enontekiö Hetta
3.8. Käkkälöjoki
4.8. Käkkälöjoen silta
5.8. Käkkälöjoki Vuomakoski
6.-7.8. Kalmakaltion autiotupa
7.8. Peltotunturi (oikeasti Galluvarri)
8.8. Njuolasjoki
10.8. Kietsimän autiotupa
12.8. Angeli
14.8. Karasjoen kirkko
16.8. Outakoski
16.8. Nuvvus
17.8. Utsjoen kirkko
18.8. Tenon Ala-Köngäs
19.8. Nuorgam
19.8. Polmak
19.8. Vesisaari
20.8. Björnvatn, Kirkkoniemi
20.8. Kolttaköngäs Petsamo
23.8. Linja-auto Kaunispäällä

Njuolasjoen latvoilla veneen alle oli joskus vettä riittämiin. Kapeilla suo-ojilla ei mahtunut soutamaan, joten matka edistyi sauvomalla.

Tenon alakönkäällä ruokailtiin viimeisen kerran luonnossa.